

V období, kdy hlavní titulky novin a internetových portálů plní zejména články na téma konsolidačního balíčku veřejných financí a s tím souvisejících úprav důchodového systému, si Vám dovoluujeme nabídnout náš první letošní Business Bulletin – v tom sice prozatím novinky z konsolidačního balíčku neuvádíme (protože stále nejsou k dispozici konkrétní bližší informace), o zajímavé informace v něm však nouze není. V legislativní sféře došlo k přijetí nového zákona, který mění několik stěžejních obchodněprávních norem (zákon o obchodních korporacích, živnostenský zákon i zákon o veřejných rejstřících), chystají se změny také v problematice praní špinavých peněz (AML) a upozorňujeme také na uplynutí doby pro přizpůsobení se nové úpravě zákona o evidenci skutečných majitelů. V rozhodovací praxi zmiňujeme rozhodnutí ohledně nezákonných obchodních sdělení a také judikát týkající se odpovědnosti pomocníka v podobě zaměstnance, jednatele a společníka společnosti v jedné osobě. Závěrem si Vás dovoluujeme pozvat také na druhý letošní Business Brunch, který proběhne v náhradním termínu 13. 6. 2023.

NOVINKY V LEGISLATIVĚ

Změny v obchodněprávních předpisech (zákon č. 416/2022 Sb.)

Změna vymezení bezúhonnosti člena voleného orgánu

S účinností k 1. 7. 2023 se upouští od vymezení bezúhonnosti podle živnostenského zákona. Nově budou kritéria stanovena v zákoně o obchodních korporacích, a to ve třech oblastech: (i) rozhodnutí českého nebo zahraničního orgánu veřejné moci zakazující výkon funkce, (ii) probíhající konkurs (nikoli úpadek – v případě řešení úpadku oddlužením či reorganizací překážka v souladu s tzv. zásadou druhé šance nevzniká) a (iii) odsouzení za vybrané trestné činy související s obsahem náplně činnosti člena voleného orgánu – některé trestné činy majetkové a hospodářské povahy. Zároveň vznikne neveřejná evidence osob nezpůsobilých k výkonu funkce voleného orgánu, do níž budou mít přístup zejména soudy a notáři. Tyto evidence jsou pro snazší spolupráci v této oblasti sdíleny napříč členskými státy EU. **Bezúhonnost se již s účinností k 15. 1. 2023 prokazuje pouze čestným prohlášením zapisované osoby, jehož pravdivost budou od 1. 7. 2023 ověřovat samy soudy, resp. notáři právě s využitím výše uvedené evidence, a to i u občanů ostatních států EU.**

Zjednodušení zakládání společností

Z pohledu zakládání obchodních společností je nejpodstatnější změnou odstranění povinné poslouposti založení, kdy nejdříve bylo nutné (i) získat živnostenské oprávnění a teprve poté řešit zápis do veřejného rejstříku. Nově oba tyto procesy mohou probíhat současně – pokud dojde ke kladnému posouzení podmínek pro provozování živnosti před vznikem společnosti, živnostenské oprávnění vznikne vždy až zápisem do obchodního (resp. jiného příslušného) rejstříku. K takovému zápisu musí však dojít do 90 dnů od ohlášení živnosti či podání žádosti o koncesi. **Tato změna § 10 živnostenského zákona nabyla účinnosti k datu 15. 1. 2023.**

Pro založení tzv. dvouseturové společnosti se nově bude využívat **vzorová společenská smlouva**, kterou uveřejnilo ministerstvo spravedlnosti na svých webových stránkách ([zde](#)).

K ohlášení živnosti nově také **nebude třeba přikládat doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor**, jde-li o žadatele, kteří již tento doklad předkládají pro zápis do veřejného rejstříku.

Změna vymezení předmětu činnosti zapsaného v obchodním rejstříku

V návaznosti na odklon od povinného získání živnostenského oprávnění před vznikem společnosti nově nebude třeba, aby znění předmětu podnikání uvedené v zakladatelském právním jednání a zapsané v obchodním rejstříku odpovídalo znění oboru živnosti. Zatímco předmět podnikání z hlediska živnostenského bude odpovídat znění příloh živnostenského zákona, měl by předmět podnikání v zakladatelském právním jednání a v obchodním rejstříku více vystihovat reálný předmět činnosti či podnikání právnické osoby.

Nerozdělený zisk a jiné vlastní zdroje

Jedná se pouze o technickou změnu, která odstraňuje nepřesnost formulace zákona. Nově zákon výslovně stanoví, že jak nevyplacený zisk, tak nevyplacené jiné vlastní zdroje se na konci účetního období převedou zpět na účet, z něhož byly původně převedeny k vyplacení, tedy nerozdělený zisk se převede na účet nerozděleného zisku minulých let a nerozdělené jiné vlastní zdroje se převedou zpět na příslušný účet jiných vlastních zdrojů.

Novela zákona o veřejných rejstřících

Zákon nově umožňuje zápis organizačních složek zahraničních fundací, ale také ústavů a jiných osob strukturou a funkcemi obdobných fundací nebo ústavu, které se řídí právem jiného státu a vyvíjejí činnost na území České republiky. Byla doplněna také úprava zápisu zahraničního spolku, přičemž zápis je výslovně dobrovolný.

Ve sbírce listin budou nově uveřejněny listiny i ve strojově čitelné podobě (textové pdf), kterou automaticky zajistí informační systém veřejných rejstřiků. Do sbírky listin se naopak již nebudou ukládat diskvalifikační rozhodnutí, a to z důvodu existence nové evidence vyloučených osob.

V rámci zápisu obchodní korporace se bude nově evidovat i údaj o odštěpných závodech (pobočkách) v České republice i v zahraničí a zrcadlově se bude též v rámci zápisu odštěpných závodů evidovat údaj o podnikateli. V rámci vnitrostátního rejstříkového řízení bude platit, že bude-li se (i) zapisovat nově zřízený odštěpný závod, (ii) zápis odštěpného závodu měnit anebo (iii) odštěpný závod vymazávat z rejstříku, zapíše rejstříkový soud příslušnou změnu i v rámci zápisu obchodní korporace, tedy nebude nutné podávat návrh na zápis změny zápisu též u obchodní korporace jako takové.

Zákon o ochraně oznamovatelů

Dne 1. 6. 2023 Senát projednal vládní návrh zákona o ochraně oznamovatelů a vládní návrh změnového zákona, účinnosti by měly nabýt dne **1. 8. 2023**.

Cílem tohoto zákona je umožnit zaměstnancům v soukromém i veřejném sektoru **bezpečně ohlásit porušení předpisů prostřednictvím povinně zřízených interních (nebo případně externích) mechanismů a poskytnout jim následnou ochranu před možnými represivními opatřeními ze strany zaměstnavatelů a dalších subjektů**. Zákon implementuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie.

Zákon o evidenci skutečných majitelů

Dne 1. 4. 2023 uplynula povinným subjektům lhůta daná novelou zákona o evidenci skutečných majitelů k tomu, aby **vedly své zápisy v evidenci do souladu s novými pravidly**.

Jak jsme Vás již informovali v průběhu roku 2022, novela zákona přinesla největší změnu zejména u definice skutečného majitele a došlo také ke zúžení okruhu subjektů, které skutečného majitele nemají.

Připomínáme, že nová definice skutečného majitele zní následovně:

Skutečný majitel korporace by měl být dle návrhu vymezen jako fyzická osoba, která:

- a) má podíl v korporaci nebo podíl na hlasovacích právech větší než 25 %;
- b) má právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku větší než 25 %;
- c) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo společně podíl větší než 25 %; nebo
- d) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky.

V tomto ohledu Vám tedy doporučujeme zkontrolovat zápis skutečného majitele v rámci Evidence skutečných majitelů, a to s ohledem na novou definici skutečného majitele a případně neprodleně zápis upravit tak, aby odpovídal novým legislativním požadavkům.

Novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu („AML“)

Vláda dne 12. 4. 2023 schválila návrh novely AML zákona, který rozšiřuje okruh subjektů, na které dopadají zákonné povinnosti dle tohoto zákona, a to o osoby insolvenčních správců, resp. restrukturalizačního správce, a dále o obchodníky s drahými kovy nebo drahými kameny.

Další novinkou je to, že návrh novely AML zákona již nepracuje s termínem osoby usazené ve třetí zemi pro potřeby její identifikace či kontroly, ale nově se v rámci legislativního návrhu objevuje termín osoba se zemí původu. Tato změna může mít také velký dopad na celkové množství potenciálně provedených kontrol či identifikací takovýchto osob.

Zároveň došlo k navýšení horní hranice pokuty, kterou mohou obdržet jednotlivci, kvůli jejichž jednání nedošlo k povinnosti provést kontrolu, i když instituce povinnosti provést kontrolu podléhá. Horní hranice pokuty by nově měla být dle současné verze návrhu stanovena ve výši 1 000 000 Kč, a to namísto dosavadních 100 000 Kč.

Zároveň se v rámci boje proti praní špinavých peněz nově zavádí možnost neprovést kontrolu osoby, pokud by hrozilo, že kontrola bude sloužit jako varování před potenciálním zásahem dozorového orgánu, tzn. Finančního analytického úřadu. V takovém případě je však nezbytné, aby povinná osoba o takové skutečnosti bez zbytečného odkladu vyrozuměla dozorový úřad.

SOUDNÍ PRAXE

K otázce nezákonného zasílání obchodních sdělení – rozhodnutí NSS ČR ve věci sp. zn. 6 As 18/2022-43

Předmětem rozhodování Nejvyššího správního soudu bylo rozhodnutí ze dne 16. 3. 2023 o kasační stížnosti proti rozhodnutí Městského soudu v Praze, který potvrdil rozhodnutí ÚOOÚ – ten shledal společnost vinnou ze spáchání přestupku za šíření obchodního sdělení z různých e-mailových adres, aniž disponovala souhlasem adresátů tohoto sdělení, v těchto sděleních neuváděla totožnost odesílatele, jehož jménem se komunikace uskutečňuje, a ani v nich neuváděla platnou adresu, na kterou by mohl adresát obchodního sdělení přímo a účinně napsat informaci, že si nepřeje další zasílání těchto sdělení. Za tuto činnost byla společností uložena pokuta ze strany ÚOOÚ ve výši 1.400.000 Kč.

V rámci svého rozhodnutí Městský soud zdůraznil, že: *„přestupková odpovědnost právnické osoby je koncipována jako odpovědnost objektivní a není rozhodné, kdo ve skutečnosti obchodní sdělení rozesílal, postačí skutečnost, že obchodní sdělení bylo šířeno ve prospěch žalobkyně.“*

Rozhodnutí Městského soudu v Praze pak bylo bez dalšího potvrzeno ze strany Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozhodnutí konstatoval, že: *„Správní orgány i městský soud správně zdůraznily, že odpovědnost právnických osob za přestupek je odpovědností objektivní. Jak již bylo výše vysvětleno, právní konstrukt objektivní odpovědnosti právnických osob stejně jako koncepce přičitatelnosti nevyžaduje, aby byla zjištěna osoba, která fakticky jednala, jestliže bylo zjištěno, že faktické jednání fyzické osoby se právně přičítá právnické osobě.“*

Za výše uvedených okolností pak nemohla obstát ani tvrzení společnosti, že se jednalo o exces jejich smluvních partnerů, za který nenese odpovědnost. **Nejvyšší správní soud konstatoval, že je nezbytné, aby si šířitelé obchodních sdělení, ať už jde o zadavatele (objednatele) či faktické rozesílatele, dostatečně ověřili, zda adresáti obchodních sdělení udělili pro takové zasílání souhlas, resp. (v obecné rovině) zda rozesílka obchodních sdělení probíhá zákonným způsobem.**

Odpovědnost pomocníka za škodu dle § 2914 občanského zákoníku v případě, že se jednalo o souběh funkcí člena statutárního orgánu a zaměstnance společnosti – rozhodnutí NS ČR ve věci sp. zn. 25 Cdo 1319/2022

V daném případě způsobil zaměstnanec společnosti dopravní nehodu – jednalo se přitom o zaměstnance, který byl ale zároveň v pozici statutárního orgánu a společníka společnosti. Stěžejní řešenou otázkou byla právě odpovědnost takového zaměstnance, který je zároveň také jednatelem a společníkem společnosti, konkrétně to, zda takovou osobu lze označit za pomocníka ve smyslu § 2914 občanského zákoníku – pokud by tomu tak bylo, zaměstnanec/jednatel/společník v jedné osobě by nebyl odpovědný samostatně, ale za jeho jednání by byla odpovědná pouze společnost, u které byl zaměstnán.

Nejvyšší soud uvedl, že v takových případech je rozhodující míra autonomie či naopak závislosti pomocníka vůči osobě hlavní (společnosti). Dospěl přitom k závěru, že v daném případě nelze pracovní činnost zaměstnance považovat za závislou práci, která by byla vykonávána ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, protože zaměstnanec byl zároveň v pozici osoby ovládající společnost, ve které byl zaměstnán. Sám zaměstnanec/jednatel/společník tak řídil svoji pracovní činnost a rozhodl se, že vykoná pracovní cestu, při které došlo ke škodné události. Takovou osobu pak nelze označit za pomocníka ve smyslu §2914 občanského zákoníku, za kterého je povinen plnit poškozenému výlučně zaměstnavatel.

RANDLS BUSINESS BRUNCH

Rádi bychom Vás pozvali **druhý díl letošního Business Brunch setkání**. Business Brunch je půldenní seminář (9:30 – 12:30) s dobrým jídlem, ve kterém budeme reagovat na aktuální právní témata a informovat Vás o novinkách v právních předpisech i rozhodnutí soudů, budeme Vás školit v oblastech, na které míří největší množství dotazů našich klientů a budeme diskutovat a řešit Vaše problémy v praxi.

Druhý díl Business Brunch byl přesunut na 13. 6. 2023 a jeho téma je **Základy firemního compliance**.

V průběhu školení si odpovíme na to, co znamená firemní compliance, jaký je jeho účel a proč je důležité ho dodržovat. Budeme diskutovat o praktických zkušenostech s nastavením vnitřního kontrolního systému v různých typech společností. Probereme základní oblasti compliance, a to oblast obecně korporátní, trestněprávní aspekty compliance, AML, whistleblowing, GDPR, kyberbezpečnost a také ESG. Probíraná témata budou samozřejmě doplněna i o praktické příklady, doporučení a návody – ty vychází jednak z naší vlastní praxe, jednak z rozhodovací praxe soudů a legislativní úpravy, se kterou vás také seznámíme.

Detaily ohledně organizace a přihlašování naleznete [zde](#).

Sledujte nás na Facebooku a na LinkedIn

Informace obsažené v tomto materiálu nelze považovat za právní rady, nejsou vyčerpávající a nejsou zamýšleny pro žádné konkrétní použití. Před aplikací zde obsažených informací nebo rozhodnutím učiněným na jejich základě doporučujeme vyhledat naši nezávislou a odbornou právní konzultaci.

V případě, že máte zájem o právní služby prosím kontaktujte nás na následující e-mailové adrese: info@randls.com.

Zásady zpracování osobních údajů jsou dostupné [zde](#).

V případě, že si nepřejete, abychom Vám zaslali newsletter, prosím, odhlaste se na e-mailové adrese info@randls.com.